

FESTIVAL DOLINE KARAŠA

Ove godine, deseto izdanje festivala „Doline Karaša“ iz Greonja otvorilo je svoja vrata 24. lipnja, na danu rođenja Svetog Ivana Krstitelja.

Ivan Mošoalcă, načelnik općine Gradinari, u čiju teritorijalnu administraciju spada selo Greoni, na otvorenju festivala zahvalio je svim gostujućim ansamblima koji su ove godine odgovorili na poziv organizatora i pristali učestvovati na ovoj kulturnoj manifestaciji. Između ostalih, na kulturnoj manifestaciji sudjelovali su folklorni ansambl Karaševska zora, Voința Răcăjdia, Hora Carașului iz Oravițe, Carașul iz Cacove, Semenicul iz Ričice i dr., ali i fanfare iz Greonia, Răcăjdie, Vrania i Ciorte. Ovogodišnja edicija greonjskog festivala poprimila je i međunarodni karakter prisustvom alibunarskog folklornog ansambla i fanfare Kulturalnog društva Nikolinc iz susjedne Republike Srbije.

Karaševske Hrvate predstavljalo je naše kulturno umjetničko društvo Karaševska Zora. Nakon uobičajene parade tradicionalnih nošnja svih prisutnih formacija, uslijedilo je prikazivanje umjetničkih programa na sceni. Formacija koja je otvorila ovo deseto izdanje Doline

Parada tradicionalne nošnje na Festivalu Doline Karaša

Karaša bila je fanfara koja ima u svome sastavu članove iz dvaju naselja – Vrani i Ciortea. Karaševska Zora nastupila je odmah nakon toga i

prikazala je brojnim gledateljima lijep program u kojem su se, pored naše prekrasne narodne nošnje, mogle vidjeti naše tradicionalne plesove Zdupatura, Šetaljka i Stari danac te čuti nekoliko karaševskih starih popjevki.

Nastup Karaševske Zore na sceni u Greonju

U ovom broju / În acest număr:

BLAGOSLOV KRIŽA...

DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

Godina: XVIII
Broj: 75.
lipanj 2011.
Anul: XVIII
Nr.: 75
iunie 2011

25. LIPNJA – DAN DRŽAVNOSTI R. HRVATSKE

Ove je godine Republika Hrvatska proslavila dvadesetu obljetnicu Dana državnosti.

P odsjetimo naše čitatelje da je Dan državnosti, 25. lipnja, u Republici Hrvatskoj državni blagdan kojim se obilježava povjesna odluka Sabora donesena istoga datuma 1991. godine. Povijesnoj odluci Hrvatskoga sabora o pokretanju postupka razdruživanja od ostalih jugoslavenskih republika donesenoj 25. lipnja 1991. prethodila je takva odluka građana Republike Hrvatske iskazana na referendumu održanom 19. svibnja 1991. godine. Prve godine samostalnosti bile su obilježene mnogobrojnim ljudskim žrtvama i razaranjima tijekom vojne agresije na Hrvatsku. Hrvatski narod ustao je u obranu Domovine, a vojno-redarstvenim akcijama "Bljesak" i "Oluja" 1995. oslobođen je najveći dio okupiranoga područja u zapadnoj

nastavak na 2 str.

Slavoniji, na Banovini i Kordunu, u Lici i u sjevernoj Dalmaciji. Preostalo okupirano područje u istočnoj Slavoniji, Baranji i zapadnom Srijemu mirno je u ustavno-pravni poredak Republike Hrvatske reintegrirano uz pomoć Prijelazne uprave UN-a 15. siječnja 1998. Slijedila je obnova zemlje i proces njezina ulaska u euroatlantske integracije. Hrvatska je od 1. travnja 2009. punopravna članica NATO-saveza, a pošto su u noći s 3. na 4. listopada 2005. otvoreni pristupni pregovori između Hrvatske i Europske unije, Europska komisija je 10. lipnja 2011. službeno preporučila članicama Europske unije da zaključe pregovore s Republikom Hrvatskom. Punopravna članica EU-a Hrvatska bi trebala postati 1. srpnja 2013. Obilježavajući Dan državnosti Republike Hrvatske posebno smo ponosni na našu domovinu i sve one koji su dali živote i žrtvovali se za slobodu, samostalnost i demokraciju. Ovogodišnja proslava događa se u godini kada Republika Hrvatska u još mladoj povijesti svoje samostalnosti postiže jedan od važnih ciljeva: zaključuje vrlo zahtjevne

pregovore o svom pristupanju zajednici država i naroda Europske unije. I kako je rekao sadašnji predsjednik Ivo Josipović čestitajući građanima Hrvatske „s ponosom se prisjetimo prošlosti i samopouzdanjem okrenimo prema budućnosti“.

Obzirom da ima dosta naših čitatelja koji su tih povijesnih godina

bili u Hrvatskoj, kao i veliki broj onih koji su stjecanjem domovnice i zatim putovnice i službeno postali i građani Hrvatske i tako po prvi puta slobodno krenuli prema Zapadu, recimo iskreno HVALA domovini i onima koji su položili svoj život za slobodnu i neovisnu Hrvatsku.

Maria Lačhici

BLAGOSLOV KRIŽA U VODNIKU

Na blagdan Uzašašća ili Spasova, kada katolički vjernici slave 40 dana poslije Uskrsa, mještani sela Vodnik okupili su se prisustvovati blagoslovu novoizgrađenog križa koji je smješten u blizini sela, na raskrižju puta koji vodi njihovim njivama, poljima i salašima.

S početkom od 18:00 sati, krenula je procesija iz vodničke crkve gdje je sudjelovalo veliki broj mještana, moleći litanije Svih Svetih sve do mjesta gdje je postavljen novoizgrađeni križ.

Kod križa čitalo se iz Knjige postanka i pjevalo „Isukrste, koj si za radi nas na križu umro“, a vlač. Petar Dobra blagoslovio je novopostavljeni križ i molio za rod na poljima, njivama i za očuvanje stoke mještana. Vlač. Dobra održao je nadahnutu propovijed u kojoj je istaknuo vrijednost križa i njegovo značenje za kršćanski narod, napomenuvši da su se po znaku križa prepoznali u prošlosti i danas mjesta gdje žive kršćani.

Ovakvi blagoslovi važni su za nas kršćane zbog toga jer po njima pokazujemo svoju životnu potrebu da imamo Božjeg blagoslova u svemu što radimo, da nam Bog udijeli dobrog uroda, zdravlja u obitelji i stoci, zapravo da nam Božji blagoslov prati svaki korak života.

Slavica Muselin

Foto: L. Radan

Vlač. Dobra i vjernici župe Vodnik za vrijeme propovijedi kod novopostavljenog križa

KUD „KLOKOTIĆ NA SMOTRI FOLKLORA U VELIKOJ, R. HRVATSKA

Ove godine, u organizaciji Turističke zajednice općine Velika, KUD-a "Ivan Goran Kovačić" i općine Velika bila je održana u Velikoj 21. po redu tradicionalna međunarodna smotra folklora „Čuvajmo običaje zavičaja“.

Kulturalna manifestacija je trajala od 27. do 29. svibnja, 2011. godine.

Na pozivu dopredsjednika Turističke zajednice općine Velika gosp. Stanka Raguža i načelnika općine Velika gosp. Vlade Bobana, KUD „Klokotić“ sudjeluje po četvrti put na ovoj kulturnoj manifestaciji i po prvi put izlaze svoje tradicionalne gastronomski specijaliteti na „Najdužem stolu u Hrvata popunjeno hranom i pićem“. Ovogodišnji stol u Velikoj nadmašio je dužinu prošlogodišnjeg stola sa 70 metara, imajući 870 metara dužine.

Na stolu organiziranom na Trgu J. B. Jelačića s početkom od 18,00 mogli su se degustirati domaći specijaliteti koji su pripremili stanovnici Velike i razne udruge s područja općine te gosti iz svih krajeva Hrvatske, ali i iz nekih susjednih država u kojima živi hrvatska manjina.

Svaki prijavljeni izlagač dužan je bio da na svom dvometarskom prostoru za izlaganje specijaliteta osigura tradicionalnu hranu i piće (vodu, sok, vino, rakiju) za najmanje 8 osoba. Izlaganje je bilo neograničeno i svaki izlagač imao je pravo kušati hranu i piće na svim ostalim stolovima. Svi ostali posjetitelji imali su mogućnost za samo 20 kuna uplaćene ulazne karte, degustirati što god im je bila volja od onog izlaganog na stolovima.

KUD Klokotić; parada narodne nošnje

A ponuda je doista bila raznovrsna. Mi, karaševski Hrvati iz Rumunjske, predstavili smo našu ukusnu sarmu, janjetinu, domaće crveno i bijelo vino te kolač od oraha i maka.

Poslije dobre hrane, slijedila je i dobra zabava. U 22,00 bio je priređen vatromet i koncert na sceni kod škole, gdje su svirali i pjevali TS Zlatni vez, TS Castrum, TS Bisernica i TS Slavonski vitezovi. Sutradan, u nedjelju 29.05. u 11,00 bila je održana sv. Misa u crkvi sv. Augustina u Velikoj

koju je predvodio vlač. Mario Sanić. Nakon Sv. mise uslijedio je ručak te spremanje KUD-ova za polazak povorke od vatrogasnog doma u Velikoj do scene ispred OŠ Ivan Goran Kovačić. U povorci je sudjelovalo petnaest društava, među kojima i KUD „Klokotić“.

Nastup KUD-ova iz svih krajeva „Lijepu naše“ i susjednih država na pozornici OŠ Ivan Goran Kovačić počeo je u 17,30. Na ovoj smotri folklora nastupilo je šesnaest folklornih skupina iz Hrvatske, Mađarske, Rumunjske, BiH i Vojvodine. KUD „Klokotić“ je predstavio na otvorenoj sceni desetominutni program „Prelo“ koji se sastojao od zimskih običaja karaševskih Hrvata i tradicionalnih plesova kao što su „Karaševski danac“, „Šetaču“ i „Dva i dva“.

Uz pljesak i oduševljenje gledatelja, ali i uz međusobno obećanje da će se ovo lijepo prijateljstvo i druženje nastaviti i u budućnosti, napustili smo Veliku u „Lijepu našu“. Na kraju, htjeli bismo zahvaliti gosp. Stanku Rogužu, koji nije zaboravio pozvati na smotru folklora i Zajedništvu Hrvata u Rumunjskoj, koje nam je omogućilo putovanje kod prijatelja iz Hrvatske.

Slavica Muselin

Nastup KUD-a Klokotić na otvorenoj sceni u Velikoj

DRŽAVNA MATURA

Više od polovice apsolvenata srednjih škola u Rumunjskoj nije položio ovogodišnju državnu maturu, što je najlošiji rezultat zabilježen u zadnjih dvadeset godina.

Uvećini županija zabilježeni su lošiji rezultati u odnosu na prošlu godinu. Ukoliko 2009. godine ispite državne mature polaze na razini čitave države 79,95% kandidata, a godinu dana kasnije 67,4%, ove godine je procenat uspješnosti opao na katastrofalnih 44,47%. U dvadesetak gimnazija, na primjer, nijedan učenik nije položio ispit. Najveće nedosljednosti zabilježene su u županiji Mehedinți gdje je 2009. godine uspješno položilo maturu 98,19% kandidata dok ove godine tek 27,5% i u Karaš-severinskoj županiji s 91% uspješnosti 2009. godine i 24,8% uspješnosti ove godine.

Najbolji rezultati na ovogodišnjoj državnoj maturi postigli su učenici iz županije Suceava sa 65,03% uspješnosti, zatim učenici iz županije Harghita sa 64,03% uspješnosti te učenici iz Constanțe s 57,6% uspješnosti. Slučajno ili ne, upravo u gore navedenim županijama školski inspektorati nisu stigli, zbog nedostatka novaca, montirati nadzorne kamere u ispitne učionice, mada su uvjeti pod kojima se polaze završni ispit trebali biti isti za sve učenike. Isto uvjeti omogućuju objektivniju i nepristraniju provjeru znanja, vještina i sposobnosti koje je svaki pojedini kandidat stekao za vrijeme osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja. Pod istim ispitnim uvjetima dobiva se usporedna ocjena svih pristupnika državnoj maturi, čime se omogućuje pravedan pristup nastavku školovanja ili pak zapošljavanju.

Prof. Laura Hacman, glasnogovornik Školskog Inspektorata Suceava, mišljenja je da odsutnost nadzornih kamera u ispitnim učionicama iz županije Suceava nije nikako utjecala na točnost ocjene tamošnjih kandidata. "Netko je

ionako morao biti prvi, to nikako ne znači da je prepisivao na ispit ili da je lopov. Mislim da su naši profesori dobro nadgledali učenike i nije se moglo prepisivati", izjavila je inspektorica Laura Hacman.

Kada ne bi imali pred sobom rezultate kandidata u županijama gdje su postojale video-kamere i pojačane mjere osiguranja, i mi bismo vjerovali, poput gospodre Hacman, da su učenici iz Suceave izuzetno dobro pripremljeni i

jezika i književnosti poništeno je u dvjema gimnazijama iz Karansebeša jer se uspostavilo da su radovi bili identični, a pretpostavljali su inače veliku dozu originalnosti.

Razina znanja ovogodišnjih apsolvenata Dvojezične hrvatsko-rumunske gimnazije u Karaševu poražavajuća je, bar su tako pokazale ocjene dobivene na ispitu državne mature. Od osam kandidata iz karaševske škole tek je Vasilin

– Marius Munteanu položio državnu maturu. Nijedan drugi kandidat nije dobio prolazne ocjene na svim predmetima. Interesantno je da su svi naši kandidati položili s relativno visokim ocjenama ispit iz Hrvatskog jezika i književnosti (prošle godine ispit iz Hrvatskog jezika i književnosti položio je s čistom desetkom i jedan apsolvent naše dvojezične gimnazije koji nije uopće znao ni karaševski idiom ni hrvatski književni jezik!), a razočarajuća je činjenica što, osim spomenutog Mariusa Munteanua, nijedan naš drugi kandidat nije dobio prolaznu ocjenu na matematici. Štoviše, najveća ocjena na tom ispitu bila je 1,2 u sustavu ocjenjivanja od jedan do deset, s time što se jedan bod dobiva službeno!

Tko je kriv za ovakav neuspjeh učenika Dvojezične gimnazije? Dakako, krivca ne treba tražiti na jednom mjestu ili u video kamerama. Jedan od krivaca je svakako profesor matematike jer razvijanje interesa učenika za pojedini nastavni predmet uvelike ovisi o stavu nastavnika prema predmetu koji predaje. Loš nastavnik može napraviti matematiku tešku, dosadnu i nerazumljivu. Ne može naći opravdanje u izgovoru da učenici nisu zainteresirani za matematiku i ništa ne uče jer je to loš alibi za osobni nerad.

Ivan Dobra

Marius Muntean

tamošnje ocjene veoma korektne. Štoviše, isto bismo mislili i za kandidate iz Harghite i Constance, koji su zauzeli drugo, odnosno treće mjesto na obaveznom ispitu s kraja srednjoškolskog obrazovanja.

Ovogodišnju državnu maturu nisu uspjeli položiti i oni učenici koji su jedino znali da nemaju pojma o ispitu, kako se to događalo u proteklih godina. U našoj, Karaš-severinskoj županiji, uspjeh iz 2009. godine postao je slatka uspomena. Nadzorne su kamere učinile svoje. 127 ispitnih radova iz rumunjskog

VII. ZEMALJSKA KONFERENCIJA ZAJEDNIŠTVA HRVATA

U Središnjem Sjedištu Zajedništva Hrvata održana je u subotu 4. lipnja 2011. godine VII. Zemaljska konferencija krovne organizacije Hrvata iz Rumunjske na kojoj su sudjelovali delegati iz obje karaševske općine, Rekaša i Tirola, članovi Koordinacijskog odbora, zastupnik Zajedništva i brojni pozvani.

Zasjedanje je započelo govorom predsjednika ZHR-a, prof. Milje Radana, a zatim su se prisutnima obratili dopredsjednik ZHR-a, prof. Đuređ Jankov, knez karaševske općine, gosp. Petar Bogdan, i generalni tajnik ZHR-a, prof. Mikola Gera. Usljedio je čitanje pisma Odjela Rumunjske vlade za međuetničke

doprinijeti učinkovitijem i kvalitetnijem radu organizacije. Za vrijeme zasjedanja najvišeg rukovodećeg tijela Zajedništva podvrgnuta su analizi bitna izvješća Koordinacijskog odbora i prihvaćeni su osnovni dokumenti za usmjeravanje djelovanja za sljedeće četiri godine.

Radovi VII. Zemaljske konferencije završili su kasno navečer,

Za vrijeme Konferencije podnijeti su iscrpni izvještaji o radu Zajedništva u protekli četiri godine

odnose u kojemu je istaknuto zalaganje Zajedništva Hrvata za sačuvanje i promoviranje tradicija karaševskih i tamiških Hrvata putem raznih kulturno-umjetničkih, sportskih i drugih manifestacija. U nastavku Konferencije su delegati i gosti nazočili prikazivanju četrdesetminutnog dokumentarca bogate povjesne građe o djelovanju Zajedništva u proteklih 20. godina. Nakon prikazivanja dokumentarca, predstavljena su i usvojena izvješća o postignućima Zajedništva u prošle četiri godine na svim područjima djelovanja kao i okvirni plan prof. Radana u kojemu su određeni najvažniji ciljevi za sljedeće četiri godine. Prisutni delegati su odobrili i neke važne statutarne promjene i dopune koje bi trebale

nakon što su delegati izabrali novo rukovodstvo Zajedništva. Prof. Mikola Gera izabran je za generalnog tajnika, a prof. Milja Radan izabran je za predsjednika Zajedništva Hrvata, osvojivši glasove 44 delegata od 56 prisutnih (dva neispravna listića). Ponovni izbor prof. Radana na čelo krovne organizacije Hrvata u Rumunjskoj potvrđuje kompaktnost ove zajednice i nagrađuje kvalitetne rezultate postignute u prošlom mandatu. U utrku za predsjednika Zajedništva upisali su se još i Petar Bogdan, koji je dobio povjerenje 10 delegata, (dva neispravna listića) i gosp. Petar Krsta, koji je inače stavio kandidaturu i za generalnog tajnika Zajedništva. Na nesreću gosp. Krste, delegati VII. Zemaljske konferencije nisu mu

za generalnog tajnika, a Đuređ Rimer, Đuređ Jankov i Ivan Jankulov izabrani su kao potpredsjednici Koordinacijskog odbora.

VII Zemaljska konferencija je imala i posebno značenje jer Zajedništvo ove godine obilježava i slavi dvadeset godina postojanja. Kroz sve ove godine Zajedništvo je njegovalo očuvanje i razvijanje identiteta Hrvata s ovih prostora i poboljšanje njihova života i položaja zalažanjem za vjerska, ekonomска, kulturna i socijalna prava. Kao posljedica toga, hrvatska zajednica iz Rumunjske poznata je danas kako u prirodnoj zemlji, tako i u maticnoj zemlji te mnogim europskim zemljama.

Ivan Dobra

JE LI ISUS IMAO BRAĆE I SESTARA?

U Matejevu evanđelju, u prvome poglavlju, redak 25, piše da Josip ne upozna Mariju dok ne rodi Isusa. Sto to znači? Znači li to da su točne teorije prema kojima je Isus imao braće i sestara? Ili je riječ o nečemu drugom?

Prema prijevodu Novoga zavjeta, u retku 25 piše: »I ne upozna je dok ne rodi sina. I nadjenu mu ime Isus.« U prijevodu dr. Ljudevita Rupčića redak 25 glasi: »I ona, a da se nije s njom sastao, rodi sina, komu on nadjenu ime Isus.«

Pitanje koje se postavlja o tome je li, dakle, Isus imao braće i sestara pobuđeno je i nedavним otkrićem jednoga aramejskog napisa, na jednoj grobnici iz prvoga stoljeća. Na njoj piše: »Jakov, sin Josipov, brat Isusov.« Tako je ponovno pokrenuta i svojevrsna rasprava o pitanju »Isusove braće i sestara«. O tom je otkrivač svoje komentare napisalo i svoje stručno mišljenje dalo više katoličkih teologa bibličara, i na njihova se razmišljanja o njemu i mi oslanjamo, ne izdvajajući nijednoga od njih. Valja izreći i činjenicu da je sam pronalazač toga otkrića bio vrlo oprezan u tumačenju, pa je napisao: »Imajući na umu broj stanovnika Jeruzalema (možda 80.000) i uobičajena tadašnja imena, moglo je biti najmanje 20 Jakova čiji je otac nosio ime Josip i čiji je brat bio Isus.« Dobro je, stoga, ponekad pokušati stvar istražiti i dublje, ne zadržavajući se samo na novinskim izvješćima, koja možda uvijek ne uspijevaju prenijeti cjelokupnu sliku o važnosti nekoga događaja, ili pak govore o nečemu drugom.

Nećemo, jednak tako, ući u teološku raspravu o djevičanstvu Majke Božje, već ćemo se osvrnuti na povjesno-knjizevne podatke koji su nam dostupni. Isus dolazi u Nazaret. Subota je i ide u sinagogu, gdje je održao govor koji je sve zadivio. Odmah se javljaju pitanja i reakcije tipične za jedno malo mjesto: »Zar nije ovo tesar, sin Marijin, a brat Jakovlev, Josipov, Judin i Šimunov? Zar mu se sestre ne nalaze ovdje među nama?« (Mk 6, 2-3). Još od početaka kršćanstva javljalo se i ponavljalo pitanje identitetu te »braće i sestara«, od kojih se - tako se čini - Isus (da tako kažemo) distancirao. Naime, jednoga dana mu kažu: »Slušaj! Eno ti vani majke i braće, traže te.« A Isus: »Tko je moja majka i moja braća?« Nakon što se osvrnuo na mnoštvo

koje ga je okruživalo, pojašnjava: »Evo moje majke i moje braće. Jer tko god vrši volju Božiju, on mi je brat, sestra i majka« (Mk, 3, 31-35).

I židovski povjesničar Josip Flavije iz prvoga stoljeća govori o Jakovu koji je odgovoran za Crkvu u Jeruzalemu i navodi da je »brat Isusa zvanoga Krist«. Prva i drevna »identifikacija« te »braće« javlja se u jednom apokrifnom spisu (što znači da nije prihvaćen u kanonske tekstove Svetoga pisma!), takozvanom Jakovljevu protoevangelju, koje je napisano u drugome stoljeću. U tome apokrifnom tekstu Josip sam kaže, u trenutku vjenčanja s Marijom: »Imam djece i starac sam, dok je ona djevika!« (9, 2). »Braća« Isusova ovdje bi, dakle, bila polubraća, rođena iz prvoga braka Josipova.

Jednako tako u drugome se stoljeću u djelu jednoga kršćanskog autora (»Sjećanja«) govori o »rođacima« ili »rodbini« Isusovoj, koje su procesuirali Rimljani pod Domicijanom, dakle krajem prvoga stoljeća.

Tu je tezu prihvatio predvoditelj Biblije na latinski, sv. Jeronim, koji je u »braći« i »sestrama« Isusovima video zapravo bratiće i sestrične, znači pripadnike šire Marijine rodbine. Tu je svoju tezu sv. Jeronim branio polemizirajući s jednim svojim suvremenikom u četvrtom stoljeću, nekim Elvdijem, koji je tvrdio da riječ o djeci koju bi, navodno, Marija i Josip bili imali poslije Isusa. Tu tezu zastupaju i neki suvremeni bibličari, upućujući na Evanđelje po Luki koji u jednom trenutku kaže: »...i rodi sina svoga, prvorodenca«, Isusa (2, 7). Ipak, ovdje valja primjetiti da »prvorodenac« po sebi ima pravnu vrijednost te ističe biblijska prava, to

jest taj pojam zapravo ističe prava povezana s prvorodenstvom.

Zanimljivo je isto tako navesti, kao svojevrsni kuriozitet, da jedan aramejski dokument - kako spominje talijanski bibličar Gianfranco Ravasi ne navodeći izričito nje-govo točno ime - iz prvoga stoljeća govori o jednoj majci (i njoj je bilo ime Marija) koja je umrla »radajući svoga sina prvorodenca«. Da se pojam »prvorodenac« tumačio u suvremenom smislu, očito je da bi ga ovdje bilo suvišno spomenuti jer je više nego jasno da žena koja je umrla pri porodu nije mogla imati druge djece.

Moderna povjesno-kritička metoda upozorila je i na neke druge činjenice. Egzegetičari te metode navode da na aramejskom ili hebrejskom jeziku riječ »brat« (‘aha’ i ‘ah) može značiti bilo brat, bilo bratić, bilo nećak, pa čak i saveznik. U Knjizi Postanka Abraham svojega nećaka Lota naziva »bratom« (usp. 11, 12: »Terah povede svoga sina Abrama, svog unuka Lota, sina Haranova, svoju snahu Saraju, ženu svoga sina Abrama pa se zaputi s njima iz Ura Kaldejskoga u zemlju kanaansku«, te 13, 8: »Neka ne bude svađe između mene i tebe, između pastira mojih i tvojih - ta mi smo braća!). Osim toga, izraz »braća Gospodinova« u Novome zavjetu označava skupinu kršćana židovskoga podrijetla koji su bili vezani na nazaretsku skupinu Kristovih sljedbenika. Oni su predstavljali jednu vrstu samostojne zajednice, koja je posjedovala određeni autoritet, te je čak mogla predložiti vlastitoga kandidata kao prvoga »biskupa« Jeruzalema - Jakova. (Usp. Dj 15, 13 i 21, 18: »Sutradan Pavao ode s nama u Jakovljevu kuću, gdje se sastadoše sve starješine.«) U odlomku Markova evanđelja Isus je čini se umanjujući povlastice, te ih sve na općenitiji ali znakovitiji horizont vjernosti volji Gospodnjoj. Osim toga, nikada se ta »braća« i »sestre«, ni na jednome mjestu u Bibliji, ne nazivaju - kao Isus - »Marijinom djecom«.

Preuzeto iz "Glasa Koncila"

RELIGIJA

O NARODNOJ NOŠNJI KARAŠEVSKIH HRVATA

(nastavak)

Malšani iz Klokotića u karaševskoj narodnoj nošnji

kontrast crno-bijele boje itd.) koje razlikuju ovaj živalj toliko od drugih slavenskih grupa, koliko i od manjina s kojima zajedno živi na ovom prostoru već stoljećima. Nažalost, sve je

Karaševska tradicionalna nošnja u prvoj polovici 20. stoljeća

lakim procesom počelo polako izumirati u nekim obiteljima karaševskih Hrvata (govor, nošnja, običaji, folklor). Od onoga što je do sada bilo dio nas (Karaševaca) i što nam je pružalo čast da budemo u pravom smislu riječi različitiji od naših sunarodnjaka, polako nestaje kako s migracijom na Zapad, tako i zanemarivanjem. Šteta

što to malo zabrinjava današnjeg karaševskog Hrvata, pa zbog toga i zauzima zadnje mjesto u njegovoj svagdašnjici. Danas u ovim krajevima, to mu ne donosi više nikakve finansijske mogućnosti za zaradu, što je u naše dane neophodno za opstanak i skroman život svake obitelji.

Slavića-Maria Muselin

SLATKIŠI I KNJIGE ZA NAŠU DJECU

I ove je godine, 1. lipnja, Zajedništvo Hrvata obrađovalo djecu iz naših karaševskih sela i Tirola, poklanjajući im povodom Dana djeteta paketiće slatkisima. Ove godine 660 djeteta iz svih vrtića i škola spomenutih mjesta dobili su paketiće u vrijednosti od 6600 leja.

Također, Zajedništvo je izdvojilo iz svog budžeta svotu od 8000 leja kako bi na kraju školske godine nagradio trud i izuzetne rezultate u učenju te dobro ponašanje naših đaka prvaka. Na savjetu učitelja i profesora koji predaju u našim školama nabavile su se knjige čije su lekture uskladene s nastavnim programom i prilagođene svakoj đačkoj dobi.

Daniel Lucacela

STIGLO JE VRIJEME KIRVAJA

Ravnik je dao početni ton kirvajskom veselju u našim selima.

Ovom prilikom, sve ravničke kuće pripremaju ukusna tradicionalna karaševska jela u velikim količinama spremajući se za doček pozvanih, ali i iznenadnih gostiju. Prvi u nizu naših karaševskih kirvaja održan je 29. lipnja u Ravniku, na danu proslave Sv. Petra i Pavla, a nastavlja se i drugog dana sve do kasne sate.

Poslije ručka i maloga odmora, domaćini sa svojim pozvanicima te razni drugi posjetioc, okupili su se u centru sela gdje je poznata muzička formacija braće Miloš najavila dobar provod. Iako je prije ovog događaja bilo nekoliko kišnjih dana, ugodan topao dan i žarko sunce kao da su obećali ovoga puta otjerati nepoželjne pljuskove što dalje od veselja. Međutim, tek što je muzika zasvirala, a mlađi tek što su se počeli zagrijati u dansu, niotkud su se stvorili teški crni oblaci koji su za čas protjerali veseljake obilnim pljuskom. Fešta se ipak nastavila pod krovom lokalnog Doma kulture, a vanjske vremenske neprilike brzo su se zaboravile. Sutradan, vrijeme kada se pokajalo za pričinjeno zlo i znatno se popravilo, neometajući više ljudima dobru volju i veselje.

Po prvi put nakon pet godina Zajedništvo nije platilo muziku za kirvaj nekome od naših sela. Odluka ZHR-a došla je nakon nesporazuma oko imenovanja muzičke formacije koja je trebala odsvirati na kirvaju.

Miloš Marijan, vijećnik ZHR-a, budući da je mjestom iz Ravnika, pobrinuo se da i ove godine pronađe adekvatnu muziku za kirvajsko veselje i sklopio je ugovor s ravničkom formacijom braće Lukić. „Ova formacija je svirila i u prošlim godinama i nitko mi ne rekao da je nezadovoljan kako oni svire. Do sad nisu bile probleme vezane za tu stvar“ kaže nam konsilijer Miloš. Saznajući tko će svirati, jedna grupa mladića „regruta“ odlazi na razgovor s konsilijerom i pokušava ga nagovoriti da odabranu formaciju nije po njihovom ukusu i da bi prikladnije bilo kad bi formacija braće Miloš (koja je također iz Ravnika) zasvirala na kirvaju. Dogovora nije bilo, tako da su mladići odjurili do predsjednika ZHR-a, Milje Radana kako bi se žalili. „Profesor nam je rekao da idemo i da sakupimo potpise po selu da se vidi koju muziku želi narod. Mi smo

Tradicionalni danac na ravničkom kirvaju

napravili tabel, ali luđe nesu teli da potpišu če se boje da ne potpišu za nešto drugo, kako je bilo slučaj kad se prodala bivša Cooperativa iz Ravnika“ objašnjava nam Petar Gerga, predstavnik ravničkih regruta. „Sve jedno – nastavlja on – braća Miloš su rekli če ukoliko ne dobiju novac od Zajedništva, laju da svire besplatno“. „Zajedništvo ne odlučuje koju muziku želi narod u nekom selu, već sam narod, njegova većina odlučuje tu stvar. Ja poštujem želju mlađih iz Ravnika i zato sam ih molio da mi donesu potvrdu da njihove muzičke preferencije su u skladu s većinom stanovništva iz Ravnika. Oni nisu uspjeli pokupiti potpise iz sela, tako da ja, na njihovu žalost, nemam nikakav dokaz da to što oni hoće, hoće i njihovo selo“ kaže profesor Milja Radan.

Na kraju mladići iz Ravnika ipak nameću svoju volju i na kirvaju sviraju braća Miloš – i to besplatno. Postavlja se pitanje tko je u ovakvim situacijama uopće zadužen za biranje

muzike u svome selu. Marijan Banak iz Ravnika pokušao nam je razjasniti situaciju, „...dok je bilo obavezno da se ide u katane onda su bili regruti oni koji su si birali muziku, ali sad više ne može da se kaže če jesu regruti jer ne treba da se ide više u katane i tako će muziku za kirvaj bira selo.“

Bio sam prisutan na kirvajskim danima u Ravniku, a kako bih saznao što više o ovoj spletici, pital sam okupljene mještane koju su muziku željeli. Otkrio sam da je većini ispitanih svejedno tko od ovih dviju formacija svira. Važno je bilo da netko tamo na sceni rezveseli narod ovih dana.

Ostaje nejasno zašto mladići nisu prihvatali prijedlog konsilijera Marijana Miloša da jednoga dana sviraju braća Miloš a drugog dana – ona druga braća Lukić? Ne bi li se na taj način pomirile sve želje, dok bi obje formacije dobiti plaću za svoj nastup?

Daniel Lucacela

Drugi dan kirvaja u Ravniku

IZVJEŠĆE U SAŽETKU

U UVODU:

1. Krizno stanje u današnjem svijetu;
2. Krizno i nesigurno stanje u zemlji, emigracija u inozemstvo – kao odjeci generalne krize

U SADRŽAJU:

- 1 Konfrontacije ZHR-a u procesu očicanja vlastitog identiteta
- 2 Kočnice na tom putu: Srpski Demokratski Savez – ugrožava brojno i etničko priznanje hrvatske zajednice na unutarnjem i vanjskom planu; dok članovi srpski orientirani prvi zahtjevaju kod MUP-a hrvatsko državljanstvo, a danas traže da se naša veselja odvijaju slušanjem „naše lepe srpske muzike“ i s time izazivaju kompromis zajednice i nove konfrontacije na već ugašenim planovima;
- 3 Druga kočnica – stvaranje na lupačkom području opozicionerske organizacije, na čelu s Ivanom Birtom – DSHR-a; posljedica toga – udaljavanje administrativnih i organizacijskih struktura od proravnih etničkih idea i načela; ZHR – zadobija nove pristalice na lupačkom području, te postaje krovna organizacija Hrvata, za razliku od DSHR-a koja ostaje i nadalje frakcionistička (samo lupačka);
- 4 To se ogleda i u izbornoj konfrontaciji dviju organizacija kada DSHR predlaže kao kandidata za zastupnika u ime hrvatske zajednice važne većinske osobe, dok ih zajednica odbija i sve više se ujedinjuje oko ZHR-a;
- 5 Zadnji potezi frakcionista: uvlačenje svojih marioneta (poput Petra Krste) u rukovodeće strukture ZHR-a, budući da su se pokušaji preko DSHR-a dokazali jalovim;

Predsjednik Zajedništva Hrvata, prof. M. Radan

6 Nehajnost svećenika i administrativnih čimbenika lupačkog područja prema pokušajima ukidanja škole u Ravniku, te trovanje smećem u Lupaku, unatoč glasovitim izjavama kako oni štite vitalne interese zajednice ovog područja, stav koji je sigurno svećeniku lupačke crkve donio titulu počasnog građana Karaševinske županije. Za iracionalni nastup marionete sv. Tinkula, marionete Petra Krste, ZHR preporučuje pažljivo čitanje Statuta ZHR-a;

7 Povezano za međusobne odnose ZHR-a s PDL-om ukazuje se na oronulost tih odnosa nasilnim nasrtanjem PDL-ovih predstavnika, suprotno zakonskim i ustavnim odrednicama ove zemlje, istaknute su negativne posljedice tog nasilja kako na elektoralnom tako i na razvojnom te kulturnom planu;

8 Ukazano je i na iznevjeravanje povjerenja ZHR-a ukazano svom izabrano kandidatu, Petru Bogdanu, koji je samo formalno stao na stranu svog podržavatelja, dok u stvari djeluje protiv interesa svojih birača, iznevjerujući njihova očekivanja na kulturnom, sportskom i administrativnom planu. Naš je knez tako „radio preko Zajedništva, protiv Zajedništva“;

9 Konfrontacija s grupacijom PDL- PNLL na mjesnom planu nanjela je kočenje napretka općine Karaševa, ukoliko u zadnje tri godine malo je projekata promovirano, postojeća kočena, postignuto omalovažavano, odbijano i prisvojeno na nepravdu, I to samo zbog toga što nosi oznake ZHR-a. Sve to zbog malodušnih ambicija g. Crețula, koji je dirigirao glasove „ZA“ i „PROTIV“ diskretnim znakom svojim pristalicama. Šteta što su to ipak naši karaševski Hrvati, nosioci hrvatskog državljanstva;

10 Preko takvih manipulacija, uz 10 glasova vijeća, u koje se ubraja i glas neovisnog vijećnika Milje Vernjike, pokušalo se sužavanje koncesioniranog prostora oko sjedišta ZHR-a, usvajanjem diskriminatorskih odluka čemu je dopriņijela i sekretarica, Marija Vernjika, uz izravnu, ali skrivenu podršku našeg izabranog kneza, Petra Bogdana.

U ZAKLJUČKU:

Sve se više ukazuju na vidiku pokušaji i poduhvati da se ZHR uništi i ukine. Udarci dolaze kako izvana tako i iz unutrašnjosti. Napadaju ga političke stranke, napadaju ga administrativne strukture i ljudi pripadnici opozicionerske organizacije – DSHR-a, crkveni aktivni naši svećenici podrškom nesvesnjih i neodgovornih osoba, poput Petra Krste. I primjeri mogu biti redani. Zbog svega toga treba držati budnu našu svijest i nedopuštati da naša postignuća budu uništena i prepustena rušilačkim rukama. Jer ta su postignuća i razlozi rušilačkih nagona svih onih koji se očajnički i u bunilačkoj euforiji pitaju: „ŠTO JE ZAJEDNIŠTVO, ŠTO JE ZAJEDNIŠTVO NAPRAVIO!??“ Odgovor je: „ZAJEDNIŠTVO SMO SVI MI – ČITAVA HRVATSKA ZAJEDNICA KARAŠEVSKIH ITAMIŠKIH HRVATA“ Ako se nekima prohtjelo na naša postignuća, neka zapnu poput Zajedništva i uživat će u vlastitim postignućima.

Prof. Milja Radan

TREĆE EUROPSKO NOGOMETNO NATJECANJE REPREZENTACIJA HRVATSKIH NACIONALNIH MANJINA 2011.

POBJEDA PRIJATELJSTVA

Treće Europsko nogometno natjecanje reprezentacija hrvatskih nacionalnih manjina održano je u Zagrebu od 17. do 19. lipnja 2011. godine u organizaciji Hrvatskog Nogometnog Saveza i pod pokroviteljstvom GNK Dinama iz Zagreba.

Sudjelovali su izabrani sastavi Hrvata iz Austrije, Crne Gore, Italije, Makedonije, Mađarske, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Srbije, dok su talijanski Hrvati iz Molise-a nastupili po prvi puta na ovom turniru. Sve su reprezentacije bile smještene u Stubičkim Toplicama, u hotelu Matija Gubec. Hrvatski Nogometni Savez po prvi puta ima (uživa) i potpunu podršku UEFA-e, krovne Europske nogometne organizacije iz Švicarske, kao prvi pokretač i jedini zasada organizator ove vrste turnira u svijetu, koji organizira natjecanje iseljeničkih skupina i klubova koji su utemeljili i čine Hrvati. Čestitke! Otvaranje je bilo 18. lipnja u Donjoj Stubici u 18 sati. Igralo se u tri skupinama po jednostrukom bod-sustavu i Bergerovoj tablici po UEFA pravilima. Dakle, prvoplaširane momčadi svake skupine igrale su međusobno finale za 1.-3. mjesto, sve drugoplaširane momčadi iz svake skupine igrale su za 4.-6. mjesto, dok sve trećeplaširane momčadi iz svake

Reprezentacija Hrvata iz Italije i Hrvata iz Rumunjske prije početka utakmice

Italiju s 3-0 i Makedoniju s 5-2. Prvoplasiранe momčadi iz svake skupine igrale su međusobno finale i završni susret 19. lipnja na Dinamovom stadionu u Maksimiru. Prvo mjesto osvojila je nogometna reprezentacija naših prijatelja Hrvata iz Srbije (Vojvodine), drugo mjesto Hrvati iz Austrije, treće mjesto Hrvati iz Slovenije, dok je naša reprezentacija u odnosu na prošlo EU prvenstvo zadržala svoju

tacijama poput Italije, Makedonije, Rumunjske i Crne Gore nije uvijek lako nositi se s njima. Reprezentacije Hrvata iz Austrije, Vojvodine (Srbije) ili Mađarske mogu izabrati dobre igrače i uvijek ciljati i osvajati prva mesta radi puno većeg broja članova svoje manjine u odnosu na našu ili druge male manjine. S toga imaju široku mogućnost odakle izabratiti, razvijenu svijest o sportu, dobru sportsku infrastrukturu, dobre ekonomski uvjete u državi u kojoj žive pa ne moraju odlatiti na rad u inozemstvo s trbuhom za kruhom! Naša se reprezentacija ipak dobro snašla. Važno je sudjelovati! Prema riječima gosp. Ante Pavlovića i Pere Šarića važno je da je i ovog puta pobjedio susret prijateljstva, očuvanje hrvatstva i kroz sport te da smo svi zajedno pobjednici ovog turnira!

Čestitke i sve pohvale još jednom organizatorima, tj. HNS-u, za odličnu organizaciju i kontinuitet ovog važnog turnira za Hrvate iz dijaspora ali i Hrvatskom Zagorju koji nas je lijepo udomaćio te stavio na raspolaganje svoje odlične nogometne terene s predivnim petoligaškim travnatim površinama. Srdačan pozdrav.

Slobodan Ghera

- Skupina A (Zabok): Italija (moliški Hrvati), Slovačka, Slovenija;
- Skupina B (Donja Stubica): Mađarska, Makedonija, Srbija vojvođanski Hrvati);
- Skupina C (Dubrava Zabočka): Austrija (gradičanski Hrvati), Crna Gora, Rumunjska.

skupine igrale su za 7.-9. mjesto.

Naša Nogometna reprezentacija Hrvata iz Rumunjske odigrala je četiri utakmice od koje: izgubila je u svojoj skupini od Crne Gore s 2-0, koju je dominirala do pred kraj utakmice, gdje je prvi gol odlučio pobjednika te utakmice, te u drugoj utakmici odmah iza toga odigrali smo protiv jakе Austrijske reprezentacije izgubivši rezultatom 4-2. Pošto smo se u našoj skupini plasirali treći igrali smo za plasman 7-9 mjesto gdje smo u preostale dvije utakmice pobjedili

poziciju na sedmom mjestu. Pobjeda na ovom turniru donosi pravo sudjelovanja na velikom europskom prvenstvu klubova koje su utemeljili Hrvati koji žive izvan domovine, a koje se treba održati 2012. godine. Prvenstvo će se održati u Austriji. Pobjednik s tog turnira će sudjelovati na svjetskom prvenstvu klubova koje su utemeljili Hrvati. Treba spomenuti da igrači pojedinih prisutnih reprezentacija na ovom turniru igraju u svojim državama u četvrtoj, trećoj ali i u drugoj ligi i to je razlog što reprezen-

RETROSPEKTIVA PETE LIGE

Peta nogometna liga Karaš-severinske županije započela je sezonu 2010.- 2011. s ukupno trinaest ekipa, ali zbog određenih financijskih poteškoća čak su tri nogometna kluba odustala

tko će na kraju zauzeti prvo mjesto ljestvice. Sasvim zasluženo, sa 61. skupljenih bodova, momčad iz Valiuga promovira u četvrtu ligu. Ove sezone naša su sela dala veći doprinos petoj nogometnoj lige

C.S. Starigrad Karašev 1299

A.S. Croatiјa Clocotici

tijekom kompeticije. Prvi je bio Oesiana iz Fizeša, nakon čega je uslijedio ghereniški klub Šoimii 2010, da bi pred kraj sezone otukazala i tirolska Unirea Innsbruch. Lider AS Semenicul iz Valiuga imao je najkonstatniju igru na terenu, tako da je svojim suparnicima bilo jasno od samoga početka

Karašev. Pod takvim čudnim okolnostima, momčad Starigrada bila je prisiljena igrati na unajmljenom župnom terenu iz susjednog Klokotića.

Croatia Klokotić je klub koji je najviše izgubio u završenoj sezoni. Osnivanje karaševskog nogometnog kluba Starigrad iz temelja je potresao Croatiju. Prije početka sezone rukovodioci klokotičkog kluba morali su brzo reagirati i dovesti nove igrače u svoj klub budući da su više od polovice nogometnika koji su popunjivali redove Croatije u prethodnoj sezoni, a koji su porijeklom iz karaševske općine, otišli pripomoći svojoj novoj ekipi iz Karaševa. Pa čak i tako, na brzak složena ekipa, zauzima šesto mjesto ljestvice s ukupno 29 bodova, kojih sačinjavaju osam pobjeda, devet poraza te pet izjednačenih rezultata.

A.S. Recolta Rafnic

Recolta iz Ravnika, po prvi put na terenu nakon dugog niza godina, završava petoligaško natjecanje sa samo jednim bodom manje od Croatije. Iako ravnička ekipa ulazi dosta emotivno u kompeticiju, a prvi njezini nastupi ne obećavaju baš previše, nasuprot očekivanjima ona postaje sve bolja i organiziranija na nogometnom igralištu. Na kraju svoje prve sezone Recolta je izborila sedmo mjesto na ljestvici nakon sedam pobjeda, osam poraza i sedam nerješenih utakmica.

Daniel Lucacela